

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Aneks do <i>Informatora o egzaminie maturalnym z języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej w Formule 2023</i> obowiązujący w latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język niemiecki, poziom podstawowy i rozszerzony; część ustna
<i>Termin egzaminu:</i>	Termin główny – maj 2023 i 2024 r. Termin dodatkowy – czerwiec 2023 i 2024 r. Termin poprawkowy – sierpień 2023 i 2024 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	13 czerwca 2022 r. (aktualizacja: 26 sierpnia 2022 r.)

Na podstawie art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw¹ w **Informatorze o egzaminie maturalnym z języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej od roku szkolnego 2022/2023²** wprowadza się następujące zmiany.

	1	Nr strony/stron w Informatorze	Zakres zmiany
		Cały dokument	Zmiana podstawy przeprowadzania egzaminu

1. W roku 2023 oraz 2024 egzamin maturalny z języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej w Formule 2023 jest przeprowadzany na podstawie **wymagań egzaminacyjnych** określonych w załączniku do rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r.³, zwanych dalej „wymaganiami egzaminacyjnymi”.
2. Wymagania egzaminacyjne są podane poniżej.

Ogólne wymagania egzaminacyjne

- I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.
 1. Rozumienie znaczenia literatury i kultury w kształtowaniu poczucia tożsamości narodowej lub etnicznej.
 2. Pogłębianie znajomości historii narodowej lub etnicznej.
 3. Pogłębianie wiedzy z zakresu kultury narodowej lub etnicznej.
 4. Kształtowanie świadomego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.
- II. Kształcenie językowe.
 1. Rozumienie wartości języka ojczystego oraz jego funkcji w budowaniu wspólnoty rodzinnej, narodowej i kulturowej.
 2. Kształtowanie odpowiedzialności za świadome posługiwanie się językiem ojczystym.
 3. Poznawanie pojęć służących do opisywania języka jako narzędzia komunikacji.
 4. Zdobycie funkcjonalnej wiedzy na temat wybranych zagadnień z zakresu gramatyki.
 5. Pogłębianie umiejętności porozumiewania się (słuchania, mówienia, czytania i pisanie) w sytuacjach prywatnych i publicznych, w tym z osobami z trudnościami w komunikowaniu się.
 6. Pogłębianie umiejętności poprawnego mówienia i pisanie zgodnego z zasadami poprawności językowej.
- III. Kształcenie literackie i kulturowe.
 1. Pogłębianie umiejętności analizy i interpretacji utworów literackich i innych tekstów kultury z wykorzystaniem właściwej terminologii.

¹ Dz.U. 2022, poz. 1116.

² Dokument jest dostępny pod adresem:

http://cke.gov.pl/images/EGZAMIN_MATURALNY_OD_2023/Informatory/Informator_EM2023_jezyk_niemiecki_mniejszosci.pdf

³ Dz.U. 2022, poz. 1246.

2. Rozumienie zależności między wydarzeniami historycznymi a literaturą i kulturą.
3. Pogłębianie zdolności rozumienia wartości o charakterze narodowym, etnicznym i uniwersalnym.
4. Kształtowanie świadomego uczestnictwa w kulturze.

IV. Tworzenie wypowiedzi.

1. Rozwijanie i pogłębianie umiejętności wypowiadania się w różnych formach.
2. Doskonalenie umiejętności wygłaszania, recytacji i interpretacji głosowej tekstów.
3. Doskonalenie posługiwania się zasadami retoryki, w szczególności argumentowania.
4. Doskonalenie umiejętności tworzenia wypowiedzi pisemnych.
5. Wyrażanie własnych poglądów i opinii.
6. Tworzenie wypowiedzi pisemnych, z uwzględnieniem estetyki tekstu i zasad jego organizacji, również z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.

Szczegółowe wymagania egzaminacyjne

POZIOM PODSTAWOWY	POZIOM ROZSZERZONY
I. Świadomość własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego. Zdający:	
<ol style="list-style-type: none"> 1) analizuje różne wzorce postaw społecznych, narodowych, obywatelskich, obyczajowych, kulturowych, moralnych, religijnych i w ich kontekście kształtuje swoją tożsamość; 2) rozumie tematy, motywy, topoty charakterystyczne dla literatury narodowej; 3) rozumie związek poznanych utworów z życiem narodu i różnych grup wspólnotowych; 4) wykazuje korzyści wynikające z wzajemnego przenikania się kultur. 	<p>spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego, a ponadto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rozpoznaje w tekstach kultury problemy religijne, społeczne, polityczne związane z życiem mniejszości narodowej lub etnicznej; 2) rozumie relacje międzykulturowe w Polsce.
II. Kształcenie językowe.	
1. Gramatyka. Zdający:	
<ol style="list-style-type: none"> 1) odmienia części mowy; 2) wskazuje różnice między nieodmiennymi częściami mowy; 3) wskazuje funkcje składniowe wyrazów użytych w zdaniu; 4) analizuje zdania złożone współrzędnie i podrzędnie, rozpoznaje równoważniki zdań; 	<p>spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego.</p>

5) rozpoznaje znaczenie akcentu wyrazowego.	
2. Zróżnicowanie języka. Zdający:	
<ol style="list-style-type: none"> 1) rozpoznaje wyrazy wieloznaczne i rozumie ich znaczenia w tekście; 2) rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny; 3) rozpoznaje funkcję języka w tekście; 4) dostrzega zróżnicowanie słownictwa rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (wyrazy gwarowe, terminy naukowe, archaizmy i neologizmy, eufemizmy i wulgaryzmy); 5) rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone, rozumie ich funkcję w tekście; 6) rozpoznaje różne odmiany języka, np. potoczny, gwarowy, literacki, dialekt. 	spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego, a ponadto rozpoznaje i wskazuje wybrane cechy języka ojczystego/etnicznego; sytuje język ojczysty/etniczny na tle innych języków używanych w Europie.
3. Komunikacja językowa i kultura języka. Zdający:	
<ol style="list-style-type: none"> 1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego lub etnicznego; 2) dostrzega i omawia współczesne zmiany modelu komunikacji językowej (np. różnice między tradycyjną komunikacją ustną lub pisaną a komunikacją przez internet); 3) świadomie korzysta z zasobów internetu, w tym multimedialnych, np. z: bibliotek, słowników on-line, wydawnictw e-book, autorskich stron internetowych twórców; dokonuje wyboru źródeł internetowych, uwzględniając kryterium poprawności rzeczowej oraz krytycznie ocenia ich wartość, przestrzega praw bezpieczeństwa w sieci; 4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 5) rozpoznaje typ nadawcy i adresata tekstu; 6) rozróżnia pojęcia błędu językowego i innowacji językowej, poprawności 	spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego, a ponadto: <ol style="list-style-type: none"> 1) rozróżnia i omawia na wybranych przykładach funkcje języka – poznawczą (kategoryzowanie świata), komunikacyjną (tworzenie wypowiedzi i stosowanie języka w aktach komunikacji) oraz społeczną (jednoczenie grupy i budowanie tożsamości zbiorowej – regionalnej, środowiskowej, narodowej);

<p>i stosowności wypowiedzi; rozpoznaje i poprawia różne typy błędów językowych;</p> <p>7) czerpie dodatkowe informacje z przypisu;</p> <p>8) stosuje zasady etyki i etykiety językowej, wie, w jaki sposób zwracać się do rozmówcy w zależności od sytuacji i relacji z rozmówcą.</p>	
4. Odbiór przekazu językowego. Zdający:	
<p>1) wskazuje charakterystyczne cechy stylu danego tekstu, nazywa zastosowane w nim środki językowe i określa ich funkcje w tekście;</p> <p>2) odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych, zdań, grup zdań porządkowanych w akapicie), potrafi wydzielić jego fragmenty i objaśnić ich sens oraz funkcję na tle całości;</p> <p>3) dokonuje logicznego streszczenia tekstu argumentacyjnego (wyróżniając kluczowe pojęcia, twierdzenia i sposób ich uzasadnienia);</p> <p>4) odczytuje sens tekstów artystycznych, publicystycznych (artykuł, reportaż), popularnonaukowych, prasowych (wiadomość, komentarz), również w sieci internet, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte;</p> <p>5) nazywa swoje reakcje czytelnicze (np. wrażenia);</p> <p>6) formułuje wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście;</p> <p>7) rozpoznaje wypowiedź argumentacyjną, wskazuje tezę, argumenty i wnioski;</p> <p>8) rozpoznaje wypowiedź o charakterze informacyjnym, ekspresywnym i impresywnym;</p> <p>9) rozpoznaje manipulację językową;</p> <p>10) odróżnia opinię od faktu;</p> <p>11) rozpoznaje gatunki publicystyczne, prasowe, radiowe i telewizyjne.</p>	<p>spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego.</p>

5. Ortografia i interpunkcja. Zdający:	
<ol style="list-style-type: none"> 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym; 2) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych. 	spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego.
III. Kształcenie literackie i kulturowe.	
1. Analiza i interpretacja utworów literackich. Zdający:	
<ol style="list-style-type: none"> 1) zna podstawy periodyzacji literatury mniejszości narodowej lub etnicznej; 2) zna prądy literackie i artystyczne w epokach literackich, określa ich cechy; 3) rozpoznaje gatunki literackie, potrafi wymienić ich cechy; 4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu podstaw wersyfikacji, kompozycji, genologii) i określa ich funkcje; 5) korzysta z informacji zawartych w encyklopediach i słownikach w formie książkowej i elektronicznej; 6) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego (narracja, fabuła, sytuacja liryczna, akcja) oraz różne sposoby pokazywania świata przedstawionego: realizm, fantastyka, groteska; 7) rozpoznaje podstawowe motywy (np. ojczyzny, poety, matki, ziemi, inne) oraz ich funkcje w utworze; 8) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa kluczowe, motto); 9) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy, filozoficzny, biograficzny; 10) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości narodowe i uniwersalne. 	<p>spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego, a ponadto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dostrzega przemiany konwencji i praktykę ich łączenia (synkretizm konwencji i gatunków); 2) wskazuje teksty wzorcowe dla utworów będących parafrazami, parodiami i trawestacjami; 3) dostrzega i potrafi komentować estetyczne wartości utworu literackiego; 4) przeprowadza interpretację porównawczą utworów literackich; 5) w interpretacji eseju i felietonu wykorzystuje wiedzę o ich cechach gatunkowych.

2. Odbiór tekstów kultury. Zdający:	
1) interpretuje dzieła sztuki; 2) określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury.	spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego.
IV. Tworzenie wypowiedzi.	
1. Mówienie. Zdający:	
1) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 2) przygotowuje wypowiedź (analizuje temat, dostosowuje do niego formę wypowiedzi, sporządza plan wypowiedzi); 3) publicznie wygłasza przygotowaną przez siebie wypowiedź, dbając o dźwiękową wyrazistość przekazu (w tym także tempo mowy i donośność, poprawny akcent wyrazowy oraz poprawną intonację zdania); 4) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie.	spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego, a ponadto: 1) rozróżnia normę językową wzorcową i użytkową.
2. Pisanie. Zdający:	
1) hierarchizuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie; 2) tworzy dłuższy tekst pisany (rozprawka, recenzja, referat, interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej, w tym celu posługuje się też technologią informacyjno-technologiczną; 3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera	spełnia wymagania określone dla poziomu podstawowego, a ponadto adjustuje na poziomie elementarnym tekst pisany i dokonuje jego korekty.

<p>argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie);</p> <p>4) przygotowuje wypowiedź (analizuje temat, dostosowuje do niego formę wypowiedzi, sporządza plan wypowiedzi);</p> <p>5) opracowuje redakcyjnie własny tekst (dokonuje przeróbek, uzupełnień, transformacji, skrótów, eliminuje przypadkową niejednoznaczność wypowiedzi);</p> <p>6) wykonuje różne działania na tekście cudzym (np. streszcza, parafrazuje, sporządza konspekt, cytuje, sporządza przypisy);</p> <p>7) uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny.</p>	
--	--

	2	Nr strony/stron w Informatorze	Zakres zmiany
		8 109	Zmiana listy lektur obowiązkowych

1. Lista lektur obowiązkowych na egzaminie maturalnym w 2023 oraz 2024 roku:

Poziom podstawowy

Johann Wolfgang von Goethe, *Faust, Der Tragödie erster Teil, Gedichte (Willkommen und Abschied, Wandrers Nachtlied I und II, Erbkönig, Der Zauberlehrling, An den Mond)*;
 Friedrich Schiller, *Die Räuber, Balladen (Der Taucher, Der Handschuh, Die Bürgschaft, Die Kraniche des Ibykus)*;
 Joseph von Eichendorff, *Gedichte (Mondnacht, Der Abend, Zwielficht)*;
 Theodor Fontane, *Effi Briest*;
 Franz Kafka, *Die Verwandlung, Der Prozess*;
 Thomas Mann, *Buddenbrooks*;
 Bertolt Brecht, *Mutter Courage und ihre Kinder*;
 Ödön von Horváth, *Jugend ohne Gott*;
 Paul Celan, *Todesfuge*;
 Friedrich Dürrenmatt, *Der Besuch der alten Dame*;
 Heinrich Böll, *Die verlorene Ehre der Katharina Blum*;
 Elias Canetti, *Die gerettete Zunge*;
 Bernhard Schlink, *Der Vorleser*;

Herta Müller, *Die Atemschaukel*;
Daniel Kehlmann, *Die Vermessung der Welt*.

2. Uczeń może również odwołać się do innych lektur zamieszczonych w *Informatorze o egzaminie maturalnym z języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej od roku szkolnego 2022/2023*

Poziom podstawowy

Joseph von Eichendorff, *Zwielicht*

Poziom rozszerzony

Gotthold Ephraim Lessing, *Nathan der Weise*;
Johann Wolfgang Goethe, *Die Leiden des jungen Werther*;
Heinrich von Kleist, *Die Marquise von O...*;
E.T.A. Hoffmann, *Der Sandmann*;
Georg Büchner, *Woyzeck*;
Theodor Storm, *Der Schimmelreiter*;
Gerhart Hauptmann, *Die Weber*;
Alfred Döblin, *Berlin Alexanderplatz*;
Christa Wolf, *Der geteilte Himmel*;
Max Frisch, *Biedermann und die Brandstifter*;
Patrick Süskind, *Das Parfum. Die Geschichte eines Mörders*.

Inne teksty kultury do wyboru

Filmy: *Das Leben der Anderen* (2006, Florian Henckel von Donnersmarck), *die Welle* (2008, Dennis Gansel), *Sonnenallee* (1999, Leander Haußmann).

Malarze: Albrecht Dürer, Caspar David Friedrich, Franz Marc, Otto Dix.

	3	Nr strony/stron w <i>Informatorze</i>	Zakres zmiany
		37–196	Anulowane zadania w części testowej egzaminu

Z powodu niezgodności treści zadania z wymaganiami egzaminacyjnymi anuluje się następujące zadania:

1. Zadanie 2., Przykład 3. (s. 46)

	4	Nr strony/stron w <i>Informatorze</i>	Zakres zmiany
		112	Liczba punktów możliwych do zdobycia w części pisemnej egzaminu na poziomie rozszerzonym

W roku 2023 i 2024 w części pisemnej z języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej na poziomie rozszerzonym zadaniem zdających będzie tylko napisanie wypracowania. Za napisanie wypracowania zdający będzie mógł otrzymać maksymalnie 35 punktów.

	5	Nr strony/stron w Informatorze	Zakres zmiany
		128–148	Anulowane zadania w części pierwszej egzaminu na poziomie rozszerzonym – <i>Test</i>

Z powodu rezygnacji w roku 2023 i 2024 z testu na poziomie rozszerzonym anuluje się zadania w części pierwszej egzaminu.